

MÜNAZARANIN TEMEL KURALLARI

MÜNAZARANIN İŞLEYİŞİ

Bu bölümde ilk münazaranıza çıktığınızda karşılaşacağınız, uymanız gereken temel kuralları göreceksiniz. Bu işleyişi aklınızda tutmaya çalışın, internette paylaşılmış İngiliz Parlamenter Stili Münazara (British Parliamentary Style Debate) videolarını izleyin ve en önemlisi en kısa sürede kendiniz deneyimleyin.

KANATLAR VE KONUMLAR

Bir münazara salonunda verilen tezi savunan Hükümet ve bu teze karşı çıkan Muhalefet kanatları bulunur. Her bir kanat da kendi içerisinde iki farklı konuma ayrılır. Sonuç olarak münazara dört takımla gerçekleşir. Bu takımlar sırasıyla Hükümet Açılış (HA), Muhalefet Açılış (MA), Hükümet Kapanış (HK), Muhalefet Kapanış (MK) olarak isimlendirilir. Her bir takım içerisinde iki konuşmacı barındırmaktadır.

Takımların maç içerisindeki kanatları ve konumları münazara konusu açıklanmadan önce kurayla belirlenir. Yaşamınızda hangi fikir tabanlarına, ideolojilere yakın olduğunuz dikkate alınmaz. Tiyatro oyuncularının sahneye çıktıklarında kendilerinden bağımsız bir karaktere bürünmesi gibi münazarada da konuşmacılar kendilerine kurayla gelen fikrin savunucuları olurlar.

KONUŞMA SIRASI

Takımlar salona yerleştiğinde bütün konuşmalar aşağıdaki sıralamaya uyularak jüriye sunulur.

- Hükümet Açılış Birinci Konuşmacısı (Başbakan)
- Muhalefet Açılış Birinci Konuşmacısı (Muhalefet Lideri)
- Hükümet Açılış İkinci Konuşmacısı (Başbakan Yardımcısı)
- Muhalefet Açılış İkinci Konuşmacısı (Muhalefet Lideri Yardımcısı)
- Hükümet Kapanış Birinci Konuşmacısı (Hükümet Üyesi)
- Muhalefet Kapanış Birinci Konuşmacısı (Muhalefet Üyesi)
- Hükümet Kapanış İkinci Konuşmacısı (Hükümet Özetçisi)
- Muhalefet Kapanış İkinci Konuşmacısı (Muhalefet Özetçisi)

KONUŞMA VE KONUŞMA SÜRESİ

Münazarada bütün konuşmalar kürsüye çıkılarak yapılmaktadır. Her bir konuşmacı için eşit olarak sunulan azami konuşma süresi yedi dakika yirmi saniyedir. Bu sürenin bitiminin ardından anlatacaklarınız, maçı kazandıracak değerde olsa bile, dikkate alınmaz. Jüri kalem bırakır.

Süre, salonda bulunan “zaman tutucu” tarafından tutulur, konuşmacı konuşmasına başladığında (kürsüye çıktığı anda değil) başlatılır. Zaman tutucular, konuşmanın birinci ve altıncı dakikalarında bir alkış, yedinci dakikasında iki, yedi dakika yirminci saniyesinde ise üç alkış sesiyle konuşmacıyı ve salonu bilgilendirir. Konuşmacılar diledikleri takdirde kendilerini planlamak için kürsüde kronometre kullanabilirler.

Bir sonraki başlıkta incelenecek “söz hakkı” dışında, kürsüdeki konuşmacının konuşması diğer kişiler tarafından bölünemez, konuşmacının dikkatini dağıtacak davranışlar sergilenemez. Bu sürenin kullanımı tamamen sizin inisiyatifinizdedir.

Münazaraya yeni başlayan konuşmacıların sıklıkla sorduğu sorulardan biri “Bu konuşma süresini tamamlayamazsam?” oluyor genellikle. Münazarada konuşmaların süresi ve maç sonucu arasında doğrudan bir bağlantı yok. Jürinin esas dikkate aldığı konuşmanızın içeriğidir. İki konuşmacısı da dörder dakika konuşmuş bir takım, bütün süreyi kullanan bir diğer takımın üzerinde maçı tamamlayabilir.

Özellikle yeni başlayanlar için bu süreyi tamamlamak zor olmakla beraber, tavsiyem olabildiğince fazla kürsüde kalmanız. Yedi dakika yirmi saniyelik süre tamamen size ayrıldı. Kürsüden inmek konuşmanızı bitirmeniz anlamına gelirken, sözleriniz bittiğinde biraz düşünüp, bekleyip, notlarınızı kontrol edip yeni noktalar belirtmeniz size artı olarak dönecektir. Ayrıca kürsüde kalma sürenizi uzatmanız özgüveninizi de yerine getirecektir. Ve şüpheniz olmasın biraz pratiğin ardından bir zaman sonra bu süre size yetmemeye başlayacak.

SÖZ HAKKI

Kürsüdeki konuşmacının karşı kanadındaki dört konuşmacı konuşma sırasında soru sormak, düzeltme yapmak, eleştiri sunmak amacıyla söz hakkı talep edebilir. (Kendi kanadınızdaki konuşmacıdan söz hakkı isteyemezsiniz.)

Söz hakkı talep etmek isteyen konuşmacı ayağa kalkıp, bir elini kaldırarak bu isteğini belirtir. “Bu noktada”, “Söz hakkı için” vb. sözlerle kürsüyü uyarabilse de, konuşmacının dikkatini dağıtmadan talebini gerçekleştirmek zorundadır.

Söz hakları konuşmanın birinci dakikasından önce ve altıncı dakikasından sonra istenemez. Bahsi geçen beş dakika içerisinde de talep edilen söz hakkını kullandırma yetkisi kürsüdeki konuşmacıdır. Söz hakkı verebilir veya nazikçe bu isteği geri çevrilebilir. Ancak bazı konuşmacıların hiç söz hakkı vermemesi ve bunun da münazara dinamiğine zarar vermesi üzerine Dünya Üniversitelerarası Münazara Şampiyonası’nda ve Türkiye’deki şampiyonalarda kural düzenlemesine gidilmiştir. Bir konuşmacı hiç söz hakkı vermediyse altıncı dakikada jüri bu konuda uyarır ve karşı kanattan talep olursa bir söz hakkı verilmesi zorunlu tutulur.

Her bir söz hakkı için azami süre on beş saniyedir. Süre tamamlandığında zaman tutucu salonu uyarır.

Söz hakkı süresi yedi dakika yirmi saniyelik konuşma süresine dahildir, söz hakları için ek süre verilmez.

HAZIRLIK SÜRECİ

Diyelim ki bir şampiyonada yarışıyorsunuz. Bütün takımlar salona toplandı. Projeksiyondan perdeye öncelikle yarışacağınız salonlar ve hangi konumda yarışacağınız gösterildi. Ardından, derin bir sessizlikle beraber yarışacağınız konu gösterildi. Bu andan itibaren çalışma süreniz on beş dakika. Eğer ki süre tamamlandığında takım olarak salonunuzda hazır bulunmazsanız jüri sizi diskalifiye edebilir.

Hazırlık süresi boyunca takım arkadaşınız ve zihninizle başbaşasınız. Bu süreçte elektronik cihazların (cep telefonu, tablet, bilgisayar vb.) kullanımı yasaktır. Aynı zamanda diğer yarışmacılarla bilgi alışverişinde bulunamaz veya Uluslararası

Savaş Suçları Mahkemesi Yargıcı teyzenizi arayamazsınız. Üçüncü kişilerle konuşmak kural dışıdır. Yalnızca yanınızda getirdiğiniz yazılı kaynaklar (kitap, gazete, münazara çalışma notlarınız) kullanılabilir.

Bununla beraber konunun tamamını veya bir bölümünü anlayamadıysanız, sorunuz varsa jüri komitesine gidebilirsiniz. Bu sorulara cevap vermek/vermemek jüri komitesinin takdirindedir. Ve unutmayın ki, jüri komitesi sadece konuyu algılamanıza yardımcı olur, tezinizin içeriğiyle ilgili size avantaj sağlayacak bilgiler ver(e)mez.

KONULAR

Bir münazara konusu insanı ilgilendiren her alandan gelebilir. Ekonomi, hukuk, hayvan hakları, spor etiği, uluslararası ilişkiler ve fazlası münazaranın ilgi alanındadır.

Jüriler şampiyona öncesinde oluşturdukları konu havuzundaki konuları değerlendirir, kanatlara eşit dağıldığı, haksızlık yaratmadığı konusunda emin olur ardından şampiyona konuları arasına yerleştirir.

Konular her zaman “Hükümet...” diye başlar ve hükümet kanadının neyi savunacağını belirtir. Muhalefet de bu tezi geçersiz kılmaya çalışacaktır.

Örnek konular:

Hükümet Savunur Ki (HSK); Merkez Bankası'nın özerkliği kaldırılmalıdır.

Hükümet İnanır Ki (HİK); hayvan eti yemek yanlıştır.

HSK; çocukların reklamlarda oynaması yasaklanmalıdır.

HSK; NATO IŞİD'e karşı askeri kara operasyonu düzenlemelidir.

HSK; Türkiye AB'ye girmekten vazgeçmelidir.

HSK; ölümcül hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçların patent hakları kaldırılmalıdır.

DİL ve ÜSLUP

Parlamentar münazara esasen tezlerinizi hangi mantıksal temellere oturttuğunuz, nasıl somutlaştırdığınız üzerine kurulu bir tartışma oyunu olduğundan kullandığınız dil birebir sonucu etkilemez. Şimdiye kadar izlediğim her bir münazara şampiyonunun kendine özgü üslubu vardı. Bu bölüme de ileride ayrı bir başlık açacağız ancak şimdilik kurallar dahilinde ne yapmamanız gerektiğini söyleyebilirim. Bir konuşmacı asla ve asla nefret söyleminde bulunamaz. Salondaki kişiler hakkında veyahut bir topluluk, kişi, cinsiyet, millet, din hakkında hakaret içerikli cümleler sarfedemez. Münazara hayatım boyunca bu durumla çok az karşılaşmış olmama rağmen olması durumunda jüri paneli nefret söyleminde bulunan takımı sadece bu sebeple bile salonun sonuncusu ilan edebilir ve şampiyonadan diskalifiye edebilir. Günlük yaşantımızda da buna dikkat etmeye çaba sarfediyor olsak da, münazara bir parlamento simülasyonu olduğundan bu geleneğe saygı duyarak sözcüklerimizi olabildiğince dikkatli seçmeye gayret göstermeliyiz.

DEĞERLENDİRME

Sekiz konuşmacının tamamı sözlerini tamamladı ve münazara sona erdi. Bu noktada jüri sizden salondan ayrılmanızı rica edecektir. Jüriler maç boyunca anlatılanlar üzerine tuttıkları notları değerlendirerek, aralarında fikir alışverişinde bulunarak takımları birinciden dördüncüye kadar sıralayacaktır. Ardından tekrar salondaki yerlerini alacaksınız. Şimdi söz hakkı jüride.

Jüri öncelikle takım sıralamasını açıklayacaktır. Ve beraberinde neden bu sıralamanın yapıldığına dair takımlara geri bildirimde bulunacaktır. Verilen bir karar sonradan değiştirilemez. Birinci olan takım 3, ikinci 2, üçüncü 1 puan alırken dördüncü takımsız puansız olarak salondan ayrılır. Bu puanlar tur maçları boyunca birikerek sizin finallere yükselmenizde belirleyici olacaktır.

münazara hitabet
derneği

munazarahitabet.org

Sıralamanızda kanadınızın totalde haklı/haksız olması doğrudan takımınızın alt/üst sırada olması sonucunu doğurmaz. Münazarada dört takımın tamamı birbirinin rakibidir. Ve her birinin görevlerini ne kadar yerine getirebildiği üzerine bir sıralama yapılır. Örnek bir maç sonucu aşağıdaki gibi olabilir:

1. HK : 3 Puan
2. MK : 2 Puan
3. MA : 1 Puan
4. HA : 0 Puan

Görüldüğü üzere HA takımı maçı birinci tamamlarken, aynı kanatta bulunan HK takımı görevlerini muhalefet kanadındaki takımlara görece eksik tamamladığından sonuncu olabilmektedir.

Jüri paneli takım puanları dışında, her bir konuşmacı için ayrı ayrı bireysel konuşmacı puanları da verir. Bu puanlar da en iyi konuşmacılar listesine girmeniz ve finallere çıkılırken iki takımın eşit maç puanına sahip olması durumunda averaj olarak değerlendirilerek, konuşmacı puanı yüksek takımın üst tura çıkmasını belirlemek için önemlidir. Bireysel konuşmacı puanlarınız 55 ile 85 puan aralığında maçıdaki performansınıza göre belirlenmektedir. Bir takımdaki iki konuşmacının bireysel puanları farklı olabilir. Bununla beraber bir takımın bireysel konuşmacı puanları toplamı bir alt sırasındaki takımdan yüksek olmak zorundadır.